

**ЗАРІЧНЕНСЬКА СЕЛИЩНА РАДА
РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

**восьмого скликання
(чотирнадцята сесія)**

РІШЕННЯ

24 грудня 2021 року

№ 1103/14-2021

Про затвердження Програми боротьби із амброзією полинолистою на території Зарічненської селищної ради на 2022-2026 роки.

Відповідно до статті 26, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», статті 34 Закону України «Про карантин рослин», з метою локалізації та ліквідації амброзії полинолистої на території Зарічненської селищної ради, зниження негативного впливу карантинних бур'яні, виконавчий комітет Зарічненської селищної ради.

В И Р І Ш И Л А :

1. Затвердити схвалену рішенням виконавчого комітету Зарічненської селищної ради від 22.12.2021 № 245 проект рішення Зарічненської селищної ради „Про схвалення проєкту рішення про затвердження Програми боротьби із амброзією полинолистою на території Зарічненської селищної ради на 2022 – 2026 роки”, що додається.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію селищної ради з питань містобудування, будівництва, земельних відносин та охорони природи, торгівлі та сфери послуг (Мельник О.М.).

Селищний голова
Згідно з оригіналом
Секретар селищної ради

(підпис)

Богдан КВАЧУК
Наталія ПРОНЬКІНА

**Програма
боротьби із амброзією полинолистою на території Зарічненської селищної
територіальної громади на 2022 – 2026 роки**

I. Загальні положення

Програма боротьби з амброзією полинолистою на території Зарічненської селищної територіальної громади на 2022 - 2026 роки (далі - Програма) розроблена на виконання статті 34 Закону України “Про карантин рослин”, очікуваним результатом являється протидія розвитку процесів деградації земель та погіршення якості угідь, а також збереження територій у природному чи близькому до природного стані.

Програмою передбачається здійснення комплексу заходів, направлених на локалізацію та ліквідацію вогнищ небезпечного карантинного бур'яну - амброзії полинолистої. Серед великої кількості бур'янів амброзія полинолиста приносить особливо великі втрати в сільському господарстві, при цьому являючись злісним карантинним бур'яном. Рослини амброзії виробляють величезну кількість пилку та насіння. Квітковий пилок є дуже небезпечним і шкідливим для людини і при вдиханні з повітрям викликає алергійне захворювання - амброзійний поліноз. Хвороба протікає у вигляді різко вираженого алергійного риніту, кон'юнктивіту, бронхіальної астми, мігрені, кропивниці та супроводжується значним знесиленням організму. Лікування алергії, спричиненої пилком амброзії, тривале й важке. Негативний вплив на довкілля значно посилюється при її проникненні на необроблювані землі з порушеним трав'янистим покривом. За відсутності, у більшості випадків, у складі рослинності таких земель конкурентоздатних щодо амброзії рослин, виникають найкращі умови росту і розвитку карантинного бур'яну, кількість сходів якого може дорівнювати декількох тисяч на квадратному метрі, рослини спроможні накопичувати за вегетаційний період до 10 тонн/га фітомаси.

II. Проблеми, на розв'язання яких спрямована Програма

Амброзія полинолиста набуває дедалі ширшого розповсюдження на території Зарічненської селищної територіальної громади, зокрема на сільськогосподарських угіддях в зв'язку з погіршенням культури землеробства, а саме: недотримання вимог агротехніки під час обробітку ґрунту; недотримання сівозміни, строків сівби і збирання сільськогосподарських культур; невжиття землевласниками та землекористувачами належного комплексу заходів боротьби з бур'янами. Відсутністю цільової державної програми боротьби з амброзією полинолистою.

Карантинний стан Зарічненської селищної територіальної громади по амброзії полинолистій

№ п/п	Заражено				Площа зараження, га			
	Населений пункт	Міст і населених пунктів	Присадибних ділянок	Господарств всіх форм власності	На присадибних ділянках	В господарствах всіх форм власності	На інших землях	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	с. Вичівка урочище «Став»	1	-	-	-	-	30	30

Амброзія полинолиста - небезпечний для людини і довкілля бур'ян, який має карантинне значення в Україні, засмічує подвір'я та вулиці, присадибні ділянки, сади, парки, пустирі, узбіччя доріг, береги річок та ставків, ползахисні смуги. На полях засмічує практично усі сільськогосподарські культури і угіддя в тому числі: просапні - соняшник, кукурудзу, сою; багаторічні та однорічні кормові трави, озимі та ярі зернові, технічні, луки та пасовища, а також велику кількість необроблюваних земель. Розвиваючи велику надземну вегетативну масу, амброзія полинолиста здатна в польових умовах витіснити і пригнічувати як культурні рослини, так і бур'яни. В результаті надмірного висушування й виснаження ґрунтів урожай сільськогосподарських культур значно знижується, а при великому забур'яненні культурні рослини гинуть. Для утворення однієї тонни сухої речовини амброзія полинолиста виносить з ґрунту 15,5 кг азоту і 1,5 кг фосфору, а також ґрунт втрачає близько 950 тонн води. В результаті високої забур'яненості карантинним бур'яном та внаслідок надмірного висушування й виснаження ґрунту урожай сільськогосподарських культур знищується практично на 100%, врожай з таких полів навіть не збирають, при середній забур'яненості (10 рослин/м. кв.) урожай сільськогосподарських культур знижується відповідно: соняшнику - на 40%, кукурудзи - до 35%. Забур'янення сільськогосподарських угідь амброзією полинолистою призводить до значних економічних витрат на вирощування сільськогосподарських культур.

Згідно з попередніми розрахунками загальна сума збитків у посівах соняшнику та кукурудзи від засмічення їх амброзією становить по Україні близько 1800 млн. гривень в рік.

Протягом останніх років відмічено тенденцію до покращення культури землеробства землевласниками та землекористувачами, але через вищевказані чинники вогнища амброзії полинолистої мають властивість поширюватись навіть при здійсненні заходів боротьби з карантинними бур'янами. Для повного знищення амброзії полинолистої необхідно застосування одночасно та систематично протягом мінімум 5 років комплексу агротехнічних, механічних, хімічних заходів та соціальних заходів, направлених на усвідомлення кожного громадянина масштабів шкодочинності амброзії полинолистої. Затвердження районної програми та виділення коштів для проведення боротьби з амброзією

полинолистою за рахунок коштів місцевого бюджетів та коштів сільськогосподарських підприємств дасть змогу вирішити дану проблему.

Зважаючи на небезпечність карантинного бур'яну, боротьба з амброзією є одним з пріоритетних напрямків розв'язання проблем в галузі агропромислового комплексу району шляхом залучення коштів місцевих бюджетів.

III. Мета Програми

Мета Програми – локалізація та ліквідація вогнищ амброзії полинолистої на території Заріченської селищної територіальної громади. Для досягнення мети необхідно:

- привернути увагу широких верств населення та громадськості до проблеми, пов'язаної із засміченням земель карантинним бур'яном;
- провести карантинні заходи з локалізації вогнищ амброзії полинолистої у полях сівозміни, на полях, які не обробляються та на узбіччях шляхів;
- провести заходи з локалізації амброзії полинолистої у населених пунктах громади;
- ліквідувати карантинний бур'ян на узбіччях автошляхів;
- провести знищення карантинного бур'яну з одночасним застосуванням хімічних, агротехнічних, механічних та інших методів;

IV. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, строки та етапи виконання Програми

З метою забезпечення збалансованих та комплексних заходів боротьби з амброзією полинолистою в найближчі роки пріоритетне значення буде надаватись: механічним, агротехнічним, та хімічним методам боротьби, що застосовуватимуться одночасно.

У населених пунктах:

- систематичному скошуванню рослин амброзії полинолистої з початку вегетації (квітень - травень) до цвітіння (кінець липня – початок серпня); вириванню рослин амброзії з корінням та їх знищенню шляхом спалювання у спеціально призначених місцях або подрібнення з наступним захороненням решток у санітарних ямах;
- знищенню рослин амброзії на засмічених присадибних ділянках агротехнічним методом (перекопування або приорювання ґрунту з подрібненням рослинних решток) та (при можливості) з наступним висівом на цих ділянках багаторічних низькорослих або газонних трав.

На узбіччях доріг (автошляхів), лісосмуг, смітниках, землях загального призначення:

- застосуванню для обприскування гербіцидів відповідно до Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні.
- систематичному скошуванню рослин амброзії полинолистої з початку вегетації (квітень - травень) до цвітіння (кінець липня – початок серпня) .

У полях сівозміни (після збирання попередника або в осінньо - весняний період):

- дотриманню технології обробітку ґрунту, що включає своєчасний передпосівний його обробіток, оптимальні строки сівби, догляд за посівами, збирання тощо;

- застосуванню для обприскування гербіцидів відповідно до Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні;

- дотриманню сівозміни, обов'язковому висіву просапних культур та багаторічних трав, що повинні чергуватися, по можливості не висівання протягом 3-х років на враженому полі соняшника, сої, кукурудзи тощо; передпосівному внесенню у ґрунт гербіцидів та проведенню дворазового лушення рослинних решток.

У залишених полях, що повністю заростають:

- обробці полів гербіцидами суцільної дії; скошуванню рослин амброзії полинолистої до цвітіння;

- проведенню дворазового лушення або дискування (вздовж і поперек поля) та культивації; посіву багаторічних трав або просапних культур. Виконання Програми терміном 4 роки в один етап передбачає знищення карантинного бур'яну на 85% від всієї площі зараження.

V. Завдання Програми та результативні показники

Основними завданнями програми є:

- привернути увагу населення та громадськості до проблеми, пов'язаної із засміченням земель карантинним бур'яном;

- провести заходи локалізації амброзії полинолистої та ліквідації її у населених пунктах громади;

- знищити вогнища карантинного бур'яну в полях сівозміни силами товаровиробників;

- провести: хімічні, агротехнічні, механічними та інші заходи, що повинні застосовуватися одночасно;

- ревізію необроблюваних земель сільськогосподарського призначення (землі, призначені для ведення особистого селянського господарства, садівництва, городництва) та земель несільськогосподарського призначення (землі тимчасової консервації, житлової та громадської забудови, рекреаційного призначення та інші);

- ліквідацію бур'яну на узбіччях доріг (автошляхів), смітниках та на залишених полях, що повністю заростають;

- приділити особливу увагу ознайомленню з карантинним бур'яном у навчальних закладах та громадських місцях населених пунктів громади.

Результативними показниками Програми являються насамперед зменшення вогнищ амброзії полинолистої на території Зарічненської селищної територіальної громади до 85%;

- покращення культури землеробства шляхом раціонального використання земель;

- запобігання зниженню природної родючості ґрунтів та екології сільськогосподарських земель;
- підвищення ефективності виробництва сільськогосподарської продукції та
- прибутковість сільськогосподарських підприємств;
- підвищення урожайності сільськогосподарських культур та якості за рахунок зниження засмічення полів амброзією полинолистої, яка є серйозним конкурентом за вологу, світло та поживні речовини;
- зменшення кількості алергічних захворювань у населення громади, завдяки чому підвищиться працездатність людей вразливих на алергію та зменшаться витрати коштів на лікування.

VI. Фінансове, матеріально-технічне забезпечення та використання трудових ресурсів для виконання Програми:

Фінансування карантинних (фітосанітарних) заходів та програми здійснюються за рахунок коштів місцевого бюджету, коштів осіб та інших, незаборонених законами України джерел.

Виконання заходів Програми на полях, що залишені у зв'язку з неможливістю власників їх обробляти, здійснюються за рахунок коштів державного бюджету.

На інших землях та земельних ділянках виконання заходів Програми та проведення карантинних (фітосанітарних) заходів здійснюються за рахунок землевласників та землекористувачів, які мають право на відшкодування завданих їм збитків відповідно до закону та у порядку і розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, у разі, якщо їх майно використовувалося з метою ліквідації карантинного організму.

VII. Очікувані результати виконання Програми

Реалізація Програми дасть можливість на кінець 2026 року:

- зменшити площі зараження амброзією полинолистою на 85 %;
- забезпечити раціональне використання земель;
- зберегти природну родючість ґрунтів та поліпшити екологію навколишнього природного середовища;
- підвищити ефективність виробництва сільськогосподарської продукції на 20%;
- очистити міста, населені пункти та села від бур'янів, їх насінневих та вегетативних зачатків - 80 %.
- створити штучні фітоценози із багаторічних трав у вогнищах амброзії полинолистої, що зменшить вплив амброзії на людину.

Секретар селищної ради

Наталія ПРОНЬКІНА